

PESTPROTOCOL

katholieke basisschool De Regenboog WAAR IEDER KIND TELT!

Katholieke basisschool De Regenboog
Kerkenbos 12
2715 RP Zoetermeer
079-3211592

Directie:
Henny van der Star directeur
John Weidmann adjunct-directeur

INLEIDING

Binnen een school doen zich regelmatig situaties voor waarin kinderen zich heel kwetsbaar opstellen: binnen de groep of bijvoorbeeld bij het spelen op het plein. Situaties die kunnen leiden tot gevoelens van ontevredenheid, jaloezie en je achtergesteld of zelfs genegeerd voelen. Dergelijke situaties leiden gemakkelijk tot pestgedrag. Er wordt een slachtoffer gezocht en gevonden. Er worden nog wat meelopers geronseld en de basis voor een langdurige peestsituatie, met alle negatieve gevolgen van dien, is gelegd.

Onderzoek heeft uitgewezen dat in elke klas wel een kind zit, dat een aantal keren per week wordt gepest. Bovendien duurt pesten vaak een schooljaar of nog langer. Pestgedrag is dus een niet te ontkennen fenomeen. Een fenomeen dat voorkomt in de klas, op het schoolplein, in de buurt en bij de sportvereniging, maar ook via internet of mobiele telefoon.

Redenen om te kiezen voor het Regenboog PestProtocol

Er zijn twee belangrijke redenen voor De Regenboog om te kiezen voor een pestprotocol:

- Op de eerste plaats doet pestgedrag in en rondom een school absoluut afbreuk aan onze visie dat wij op De Regenboog een veilige en kindvriendelijke onderwijsleeromgeving willen nastreven. Een goed pedagogisch klimaat, als basis voor het schoolse leren, staat bij ons hoog in het vaandel!
- Op de tweede plaats kan pesten vergaande negatieve consequenties hebben voor zowel de daders als de slachtoffers. Een andere belangrijke groep bestaat uit kinderen die zelf niet pesten of gepest worden, maar hier wel getuige van zijn geweest. Ook zij ondervinden hier nadelige gevolgen van. In het onderstaande wordt dit kort uiteengezet.

Gevolgen voor slachtoffers van pesten

Slachtoffers van pesten zijn meestal zeer ongelukkig, bang en wantrouwend en hebben weinig zelfvertrouwen. Ze gaan niet graag naar school en zullen smoezen bedenken om er niet naar toe te hoeven. De gevolgen van pesten zijn ernstig. Het psychisch welbevinden van de slachtoffers wordt zodanig aangetast dat hun sociale, emotionele en cognitieve ontwikkeling belemmerd wordt. Ook wanneer zij volwassen zijn, is de kans groot dat ze moeilijk relaties aangaan. Concreet kan aanhoudend pestgedrag de volgende gevolgen voor het slachtoffer hebben:

- faalangstig en wantrouwend worden, kans op depressiviteit;
- geen zelfvertrouwen (meer) hebben;
- lichamelijk klachten krijgen;
- slecht presteren;
- verlegen zijn, komen in een isolement;
- poging tot of dreigen met zelfmoord.

Gevolgen voor pesters

Wanneer pestgedrag niet wordt aangepakt, denken pesters dat hun gedrag getolereerd wordt. Zij leren dat ze door middel van agressie, geweld of bedreigingen hun zin kunnen krijgen. Kinderen die gepest hebben, kunnen gelijksoortig gedrag ook gaan vertonen als zij volwassen zijn. Zij leren niet hoe ze op een normale manier met mensen kunnen omgaan. In staat zijn tot samenwerken is echter een kwaliteit die in toekomstig werk hard nodig kan zijn. Als het gedrag van pesters niet gecorrigeerd wordt komen zij in een neerwaartse spiraal. Het blijkt dat pesters meer kans hebben om criminele overtredingen te begaan; pestkoppen hebben later vier maal zo grote kans om crimineel gedrag te vertonen. Bovendien heeft de pestkop eigenlijk geen echte vrienden. Een groep kinderen volgt de pester, maar zodra deze steun weg is, staat de pester alleen.

Gevolgen voor omstanders

Pesten heeft ook een negatieve uitwerking op de omstanders. Kinderen die pesten van dichtbij meegemaakt hebben, voelen zich bang of worden wantrouwend. Ze kunnen zich schuldig gaan voelen dat ze niet ingegrepen hebben. De sfeer op school wordt slecht, wat niet ten goede komt aan het leren van de leerlingen. Kinderen die merken dat de leraar pesters niet straft voor hun agressieve gedrag, hebben meer de neiging om later ook agressie te gebruiken.

Doelstellingen van het Regenboog PestProtocol

Met behulp van dit pestprotocol willen wij pestgedrag voorkomen en bestrijden. We willen dit gedrag in al zijn aspecten bespreekbaar maken en ertegen in actie komen.

Het Regenboog PestProtocol is een middel om de volgende doelstellingen te bereiken:

- de leerkrachten kunnen pestgedrag signaleren en onderkennen;
- het pestprotocol vormt een plan van aanpak ten aanzien van:
 - het voorkomen van pestgedrag;
 - het tijdig signaleren van pestgedrag;
 - het remediëren van pestgedrag;
- de samenwerking tussen ouders en school om pestgedrag te voorkomen en te remediëren.

Met dit pestprotocol hoopt De Regenboog, samen met de leerlingen en de ouders, een positieve en effectieve bijdrage te kunnen leveren aan het voorkomen en bestrijden van pestgedrag.

HOE WORDT OP DE REGENBOOG GEWERKT AAN HET VOORKOMEN VAN PESTGEDRAG?

Ter voorkoming van pestgedrag staat een veilig pedagogisch klimaat voor de leerlingen voorop. Dit wordt onder meer bepaald door de wijze waarop de volwassenen in de school met hen en met elkaar omgaan. Wij streven er dan ook naar dat alle kinderen zich aanvaard voelen en op een respectvolle manier benaderd worden door m.n. hun leerkrachten, eventuele stagiaires en de directie. Daarnaast wordt bij ons op school gebruikt gemaakt van de volgende specifieke werkwijzen om een veilig klimaat te bevorderen:

1. Er wordt schoolbreed gebruik gemaakt van een methodische aanpak voor sociaal-emotionele vorming.

In onze school wordt in alle groepen wekelijks een les sociaal-emotionele vorming gegeven:

A. De Kanjertraining

Met behulp van de kanjerlessen doet de school aan preventie.

Kernpunten in de aanpak:

1. De kanjerafspraken.
2. Denk goed over jezelf en de ander.
3. Pieker niet in je uppie, maar deel je zorgen met de ander, bij voorkeur met je ouders.
4. Denk oplossingsgericht.
5. Geef op een nette manier je mening en doe je voordeel met kritiek die je krijgt
6. De school maakt onderscheid tussen onvermogen en onwil.
7. Is er sprake van onvermogen, dan mag deze leerling erop vertrouwen dat hiermee rekening wordt gehouden. Deze leerling heeft veel te leren in een moeizaam proces. De omgeving heeft hier begrip voor.
8. Is er sprake van onwil, dan krijgt deze leerling een grens gesteld, ook als dat samengaat met onvermogen. Bij onwil kan geen beroep meer worden gedaan op begrip vanuit de omgeving. Die rek is eruit. Het kan namelijk niet zo zijn dat de omgeving overall rekening mee moet houden, en dat het onwillige kind om wat voor reden dan ook 'de eigen gang' mag gaan.
9. Duidelijk schoolbeleid en handhaving ervan.

B. Trefwoord

Een tweede methode waarmee dit wordt beoogd is Trefwoord, een methode voor godsdienstige en levensbeschouwelijke vorming. In alle groepen wordt twee periodes per jaar met Trefwoord gewerkt.

Wat mag u verwachten van de leerkrachten op school?

U mag verwachten dat de leerkrachten van de school respectvol omgaan met uw kind en met u als ouders. U mag verwachten dat de leerkrachten onderling respectvol omgaan met elkaar. Zij zijn zich bewust van het gezegde 'Een goed voorbeeld doet goed volgen.'

Doet zich een probleem voor op school, dan mag u van de leerkrachten verwachten dat zij daarmee oplossingsgericht aan het werk gaan. Zeurgerichte of wraak- en haatgerichte reacties vinden geen voedingsbodem bij de leerkrachten. De leerkrachten hebben u nodig om tot een goede oplossing te komen, die goed is voor uw kind maar ook voor de andere kinderen, hun ouders, de leerkracht en de school.

2. Sociaal gedrag van leerlingen wordt zoveel mogelijk positief beloond.

Door regelmatig op een positieve manier aandacht te schenken aan sociaal gedrag van leerlingen (bijvoorbeeld door het geven van een compliment) wordt aan twee verschillende dingen gewerkt:

- a. het gedrag van betreffende leerling wordt beloond en daardoor versterkt;
- b. het sociale gedrag wordt als positief voorbeeld gesteld voor andere leerlingen.

3. Informatie omtrent het pestbeleid van De Regenboog, zoals beschreven in het Regenboog PestProtocol, wordt opgenomen in de schoolgids.

4. Aan het begin van het nieuwe schooljaar maakt de leerkracht samen met de groep de afspraken over hoe je met elkaar omgaat.

De regels worden met elkaar doorgenomen, in de sfeer van de Kanjertraining. Tevens hangen in elke groep de petten en poster die bij de Kanjertraining horen.

De Kanjerafspraken zijn onze regels:

1. We vertrouwen elkaar
2. We helpen elkaar
3. Niemand speelt de baas
4. Niemand lacht uit
5. Niemand doet zielig

5. Gedurende de pauzes wordt toezicht gehouden op het schoolplein.

Pesten komt veel voor op plekken buiten het klaslokaal. Derhalve houden de leerkrachten gedurende alle pauzes (inclusief het buiten spelen tijdens de overblijf) zichtbaar voor alle kinderen toezicht op het schoolplein. Dit gebeurt volgens vaste afspraken op vaste plaatsen.

Door de aanwezigheid van volwassenen voelen kinderen zich veilig. Pesten zal niet snel onder toezicht van volwassenen plaatsvinden. Het is hierbij wel belangrijk dat diegene die pleinwacht heeft goed oplet en alert is op signalen van pesten. Hier wordt regelmatig over gesproken in het team.

HOE WORDT OP DE REGENBOOG PESTGEDRAG GECONSTATEERD?

Om pestgedrag te signaleren worden bij ons op school de volgende werkwijzen gehanteerd:

1. De leerkrachten observeren in de klas en tijdens de pauze en zijn alert op de volgende signalen die mogelijk wijzen op pesten:

- De leerling is het doelwit van agressie (bijvoorbeeld: de leerling kan blauwe plekken hebben of kapotte spullen);
- De leerling is erg teruggetrokken;
- De leerling is soms onhandelbaar, agressief;
- De leerling is vaak alleen in de pauzes en mag niet meedoen met anderen. Wordt bij het maken van groepjes vaak als laatste gekozen;
- De prestaties van de leerling gaan ineens achteruit;
- De leerling is minder vrolijk/blij dan anders;
- De leerling is vaker afwezig.

2. De leerkrachten wisselen opvallende bevindingen/signalen uit met collega's.

Incidenteel pestgedrag wordt informeel met elkaar besproken. Structureel pestgedrag wordt besproken tijdens de bouw- en/of teamvergadering.

3. In elke groep wordt zodra er aanleiding voor is een klassengesprek over pesten gevoerd.

Tijdens dit gesprek worden de kinderen (o.a. via de Kanjertraining) herinnerd aan de schoolbreed gedragen omgangsregels t.a.v. pesten en aan de afspraken die gemaakt zijn met de groep.

Verder worden de kinderen aangemoedigd om pestgedrag t.a.v. zichzelf en/of anderen wat ze zelf niet kunnen stoppen, zo snel mogelijk te melden aan de leerkracht. Kinderen moeten zich verantwoordelijk gaan voelen om iets te doen voor elkaar. Ze moeten beseffen dat zij wel degelijk actie moeten ondernemen tegen pesten.

4. Tijdens de groepsinformatieavond aan het begin van het schooljaar wordt het Regenboog PestProtocol door de leerkracht/directie bij de ouders onder de aandacht gebracht.

De ouders wordt gevraagd om met de leerkracht van hun kind te gaan praten wanneer hun kind wordt gepest.

5. De sociaal-emotionele ontwikkeling van de leerlingen wordt gevolgd a.d.h.v. een leerlingvolgsysteem.

In groep 1 en 2 wordt daartoe gebruik gemaakt van de observatiemethode 'KIIJK'. Voor groep 3 t/m 8 van de observatiemethode 'Zien'.

6. Gesprekken met kinderen

Structureel worden op De Regenboog gesprekken met kinderen ingepland. De leerkrachten praten met alle kinderen individueel. Signalen worden opgevangen en indien nodig actie ondernomen.

HOE WORDT OP DE REGENBOOG GEHANDELD IN SITUATIES WAARIN PESTGEDRAG WORDT GECONSTATEERD?

Pesten komt helaas op iedere school voor, ook bij ons. Het is een probleem dat wij onder ogen zien en op onze school serieus aan willen pakken. Zoals bij alles is ook bij pesten voorkomen beter dan genezen.

Voorwaarden voor een duidelijke pestaanpak:

- Het inschakelen van de leerkracht wordt niet gezien als klikken. Je mag niet klikken, maar als je wordt gepest of als je ruzie hebt met een ander en je komt er zelf niet uit, dan mag je hulp aan de leerkracht vragen;
- Alle direct betrokkenen zijn/voelen zich mede verantwoordelijk voor het voorkomen en oplossen van pestgedrag. De ouders en leerkrachten, de pester, de gepeste en de medeleerlingen. We zijn samen immers verantwoordelijk voor een goede sfeer in de groep;
- Los van het feit of pesten wel of niet aan de orde is, moet het onderwerp pesten met de kinderen bespreekbaar worden gemaakt;
- Er zijn duidelijke schoolregels die regelmatig in de groep worden besproken ende regels hangen op een zichtbare plek in elk lokaal. Eventueel worden er met de groep extra afspraken gemaakt m.b.t. pesten;
- Op school is een interne vertrouwenscontactpersoon aangesteld. De vertrouwenscontactpersoon kan het probleem onderzoeken, deskundigen raadplegen en het bevoegd gezag adviseren. Deze vertrouwenspersoon is juffrouw Ellen;
- Het voorbeeld van de leerkrachten (en thuis de ouders) is van groot belang. Er zal minder gepest worden in een klimaat waar duidelijkheid heerst over de omgang met elkaar, waar verschillen worden aanvaard en waar ruzies niet met geweld worden opgelost maar uitgesproken. Agressief gedrag wordt van leerkrachten, ouders en de leerlingen niet geaccepteerd. Alle betrokkenen horen duidelijk stelling te nemen tegen dergelijke gedragingen;
- Samenwerken zonder bemoeienissen: School en gezin halen voordeel uit een goede samenwerking en communicatie. Dit neemt niet weg dat iedere partij moet waken over haar eigen grenzen. Bij problemen van pesten zullen de schoolleiding, de leerkrachten en de ouders hun verantwoordelijkheid samen (moeten) nemen.

Voor de kinderen hanteren we de volgende afspraken;

Help! Ik voel mij gepest!

Kom je naar gedrag tegen? Doe dan dit:

Stap 1: Wil je er mee stoppen? Ik krijg een naar gevoel van jouw gedrag.

Stap 2: Wil je hier niet mee stoppen? Meen je dat?

Stap 3: Zoek het uit. Hier heb ik geen zin in. Je haalt je schouders op en gaat wat gezelligs doen. Je blijft rustig, je blijft je eigen baas.

Stap 4: Ga weg bij het vervelende gedoe. Zoek een maatje. Maak een praatje met iemand anders. Zo kom je meestal van de pesters af.

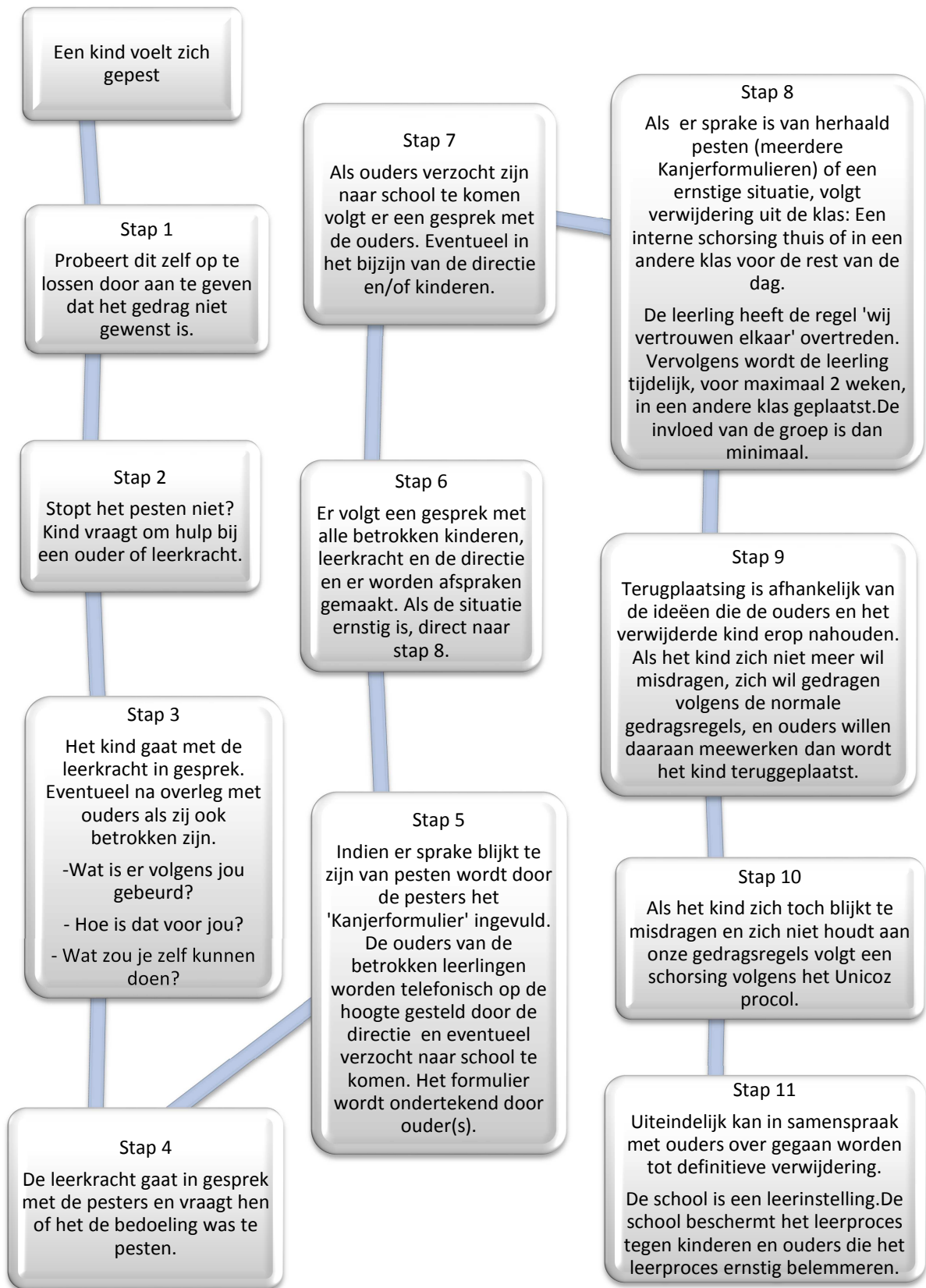
Stap 5: Zorg dat jezelf geen benzine geeft. Ga je reageren dan wordt het alleen maar erger.

Stap 6: Stopt het niet? Loop naar de meester of de juffrouw.

Zodra de leerkracht wordt ingeschakeld handelen we volgens de aanpak tegen (cyber)pesten. Deze vindt u op de volgende bladzijde. Dit schema en de bovenstaande afspraken zijn ook aanwezig in alle klassenmappen. De kinderen kennen de afspraken en deze zijn ook zichtbaar aanwezig in de school.

Aanpak van (cyber) pestgedrag in 11 stappen *

* De directie behoudt ten alle tijden het recht om af te wijken van dit protocol

BIJLAGEN

- Achtergrondinformatie
- Kanjerformulier
- Protocol schorsing en verwijdering Unicoz

ACHTERGRONDINFORMATIE

Wat verstaan wij onder pesten?

Het verschijnsel pesten is een zondebokfenomeen. Dit houdt in dat leden van een groep om een bepaalde reden een soortgenoot mishandelen. Een fenomeen, dat niet alleen bij mensen voorkomt, maar dat ook in de dierenwereld bij bijvoorbeeld kippen, apen en katten is aangetoond. Pesten kent duidelijk andere kenmerken dan plagen. Uit een plaagsituatie kan echter heel gemakkelijk een pestsituatie voortvloeien.

Een duidelijk overzicht van de kenmerken van PLAGEN en PESTEN, en de gevolgen van dit gedrag vormt een basis voor het signaleren van pestgedrag:

Pesten en plagen, waar zit het verschil?

PLAGEN

Is onschuldig, en gebeurt onbezonnen en spontaan. Gaat soms gepaard met humor.

Is van korte duur, of gebeurt slechts tijdelijk.

Speelt zich af tussen 'gelijken' ('Twee honden vechten om hetzelfde been').

Meestal één tegen één.

Wie wie plaagt, ligt niet vast. De tegenpartijen wisselen keer op keer.

GEVOLGEN

'Schaafwond' of korte draaglijke pijn (hoort bij het spel). Wordt soms ook als prettig ervaren ('Plagen is kusjes vragen').

De vroegere relaties worden vlug weer hersteld. De ruzie of het conflict wordt spoedig bijgelegd.

Men blijft opgenomen in de groep.

De groep lijdt er niet echt onder.

PESTEN

Gebeurt berekenend (men weet meestal vooraf goed wie, hoe en wanneer men gaat pesten). Men wil bewust iemand kwetsen of kleineren.

Is duurzaam: het gebeurt herhaaldelijk, systematisch en langdurig (stopt niet vanzelf en na korte tijd).

Ongelijke strijd. De onmachtsgedvoelens van de gepeste staan tegenover de machtsgevoelens van de pestkop.

Meestal een groep (pestkop en meelopers) tegenover één geïsoleerd slachtoffer.

Er bestaat een neiging tot een vaste structuur. De pestkoppen zijn meestal dezelfde, net zoals de slachtoffers.

GEVOLGEN

Indien niet tijdig wordt ingegrepen, kunnen de gevolgen (zowel lichamelijk als psychisch) heel pijnlijk en ingewikkeld zijn en ook lang naslepen.

Het is niet gemakkelijk om tot betere relaties te komen. Het herstel verloopt heel moeizaam.

Isolement en grote eenzaamheid bij het gekwetste kind. Aan de basisbehoefte om 'Bij de groep te horen' wordt niet voldaan.

De groep lijdt onder een dreigend en onveilig klimaat. Iedereen is angstig, en men wantrouwt elkaar. Er is

daardoor weinig openheid en spontaniteit. Er zijn weinig of geen echte vrienden binnen de groep.

Kenmerken van de pester

Hoewel wij niet zomaar iemand een etiket van 'pestkop' kunnen opplakken op basis van een of meer van de volgende kenmerken, en kinderen natuurlijk onderling verschillen, is in de praktijksituatie gebleken dat bij kinderen die pesten vaak een of meer van de volgende kenmerken opvallen:

- Keurt agressie goed en is snel agressief;
- Is impulsief, doet dingen zonder hierover na te denken. Schat de gevolgen van zijn gedrag verkeerd in;
- Kan zich niet goed inleven in de ander, is voortdurend met zichzelf bezig en houdt geen rekening met anderen;
- Wil de baas zijn over een ander;
- Kan niet goed samenwerken;
- Kan moeilijke situaties slecht aan;
- Heeft moeite met stress of spanning die van buitenaf worden opgelegd;
- Heeft moeite met regels en grenzen;
- Is niet dommer of slimmer dan de rest;
- Wil het middelpunt zijn en is vlug jaloers;
- Lijdt vaak aan een negatieve faalangst;
- Hoe onveiliger hij zich voelt, hoe groter de behoefte aan een zondebok;
- Geniet respect uit angst en niet uit waardering;
- Is vaak groot en/of sterk. Of is omringd door vrienden die zijn gezag respecteren.

Kenmerken van de gepeste

Hoewel wij niet zomaar iemand een etiket van 'gepeste' kunnen opplakken op basis van een of meer van de volgende kenmerken, en kinderen natuurlijk onderling verschillen, is in de praktijksituatie gebleken dat bij kinderen die gepest worden vaak een of meer van de volgende kenmerken opvallen:

- Houdt niet van geweld en agressief of onbeschoft taalgebruik;
- Weet niet hoe hij met agressie van anderen om moet gaan;
- Is meestal fysiek zwakker;
- Is eerder in zichzelf gekeerd;
- Is geneigd zich onderdanig of gediensig te gedragen;
- Is onzeker in zijn sociale contacten;
- Durft niet op te komen voor zichzelf;
- Heeft vaak een lage dunk van zichzelf en gelooft uiteindelijk, dat hij het verdient om gepest te worden;
- Voelt zich vaker eenzaam dan andere kinderen;
- Voelt niet goed aan, welke regels of normen er binnen de groep gelden;
- Reageert niet op de gepaste manier op druk: begint te huilen, of gedraagt zich slaafs, gaat klikken of vleien, probeert zich vrij te kopen met snoep of geld, probeert de pestkoppen na te bootsen, maar faalt daarin.

Signalen die wijzen op pestgedrag

Vaak kunnen door middel van een goede observatie al bepaalde signalen van pestgedrag worden opgevangen. Door het goed observeren van kinderen in verschillende onderwijsleer- en spelsituaties kunnen peestsituaties al in een vroeg stadium worden gesignaleerd en kan op gepaste wijze worden ingegrepen. Ook vanuit thuis kunnen signalen komen die er op wijzen dat een kind wordt gepest.

Hoe komt het dat een kind pest of gepest wordt?

In eerste instantie is het belangrijk dat een interventie wordt gepleegd op het pesten. Het gedrag moet stoppen. Echter, om herhaling te voorkomen vinden wij het erg belangrijk te onderzoeken waardoor het is begonnen. Hieraan kunnen onderstaande signalen aan ten grondslag liggen:

De pester:

- Problemen thuis waardoor je ergens je macht wilt laten zien die je thuis niet hebt;
- Je geen houding weten te geven;
- Weinig zelfvertrouwen hebben en uitstralen;
- Zelf gepest zijn, dit niet goed verwerkt hebben en dit willen voorkomen door te gaan pesten.

De gepeste:

- Problemen thuis waarover het kind zich niet kan uiten;
- Weinig zelfvertrouwen hebben en uitstralen;
- Het kind wordt thuis ook 'gepest' of wordt al langere tijd gepest en denkt dat pesten bij het leven hoort, zegt er daardoor niks van;
- Je geen houding weten te geven en daardoor alles over je heen laten komen.

Door een gesprek met de leerlingen om wie het gaat kun je erachter komen of er een diepere oorzaak is voor het pestgedrag. Indien gewenst en/of noodzakelijk zal onze LB-leerkracht met specialisatie op het gebied van gedrag bij dit gesprek aanwezig zijn.

Signalen op school die er op kunnen wijzen dat een leerling wordt gepest:

- Bang zijn om van school naar huis te gaan;
- Opeens veel slechter dan normaal presteren;
- Dikwijls alleen staan op de speelplaats; er komen geen vriendjes thuis om te spelen en het kind wordt ook niet uitgenodigd om te komen spelen, of te komen op feestjes en logeerpartijen;
- Het veilige gezelschap van de leerkracht of de leider zoeken;
- Als laatste gekozen worden of overblijven als er groepjes gemaakt worden;
- Het hebben van blauwe plekken, schrammen. Vaak het doelwit zijn van agressie;
- Het hebben van kapotte spullen, gescheurde kleren of sportkleren en eigendommen 'verliezen'. Let zeker op, als het kind normaliter niet slordig is. Ook als het niet weet hoe de signalen er gekomen zijn of excuses zoekt, is er vaak meer aan de hand;
- Teruggetrokken gedrag vertonen;
- Agressief of onhandelbaar gedrag vertonen.

Signalen thuis die er op kunnen wijzen dat een leerling wordt gepest:

- Niet naar school willen gaan en daarom voortdurend smoesjes verzinnen;
- Smeken om naar school gebracht te worden;
- Elke dag een andere route naar school kiezen;
- Stoppen met eten;
- Lichamelijke klachten hebben als hoofdpijn of buikpijn;
- Zichzelf in slaap huilen;
- Nachtmeries hebben;
- Weigeren om te zeggen wat er aan de hand is;
- Zeggen dat het dood wil;
- Opeens veel slechter dan normaal presteren;
- Niet kloppende verklaringen geven voor het bovenstaande.

Signalen op school die er op wijzen dat een leerling pest:

- Het kind heeft blauwe plekken of schrammen en besmeurde of gescheurde kleren van de slachtoffers, die zich hebben verdedigd;
- Zijn vriendjes zijn volgzaam meelopers, die wachten op instructies van

- de pester;
- Het kind vindt het moeilijk om samen te spelen of samen te werken, omdat het altijd de baas wil zijn;
 - Het verdraagt het slecht om afhankelijk te zijn van het toeval, of van de bekwaamheid of onbekwaamheid van anderen;
 - Het kind verdraagt geen kritiek en wordt boos als zijn positieve beeld van zichzelf ter discussie wordt gesteld, al is het ook maar door een grapje;
 - Zijn vriendjes zijn gelijkgezinden. Ze spreken vaak negatief of kleinerend over bepaalde kinderen. Wie niet bij de groep hoort, is een zwakkeling of zelfs een vijand. Ze kiezen agressieve idolen uit sport, muziek of film;
 - De pestkop is regelmatig brutaal tegenover een zwakker gezinslid. Dit kan ook een ouder zijn;
 - De pestkop kan zich moeilijk inleven in de gevoelens van anderen en heeft weinig of geen schuldgevoelens;
 - Het kind kan moeilijk grenzen aanvaarden die door anderen worden opgelegd en verdraagt geen kritiek;
 - De pestkop kan stoer gedrag vertonen;
 - De pestkop kan agressief en impulsief gedrag vertonen;
 - Je krijgt de indruk, dat het kind een dubbelleven leidt: thuis of tegenover de leraar is het volgzzaam en braaf, maar je hoort klachten over het kind in onbewaakte momenten.

De invloed van de groep

Pesten is een groepsgebeuren. Het is erg belangrijk om de invloed van de groep te zien om pesten te bestrijden. Niet alleen de school, de pester en de gepeste leerling, maar ook de omstanders moeten betrokken worden bij het tegengaan van pesten. De meeste kinderen willen door hun leeftijdgenoten geaccepteerd worden. Deel uitmaken van een groep is prettig, je hoort erbij en je voelt je sterk. Wanneer iemand uit de groep een ander kind pest, doet de rest van de groep hier vaak weinig of niets tegen. Ze zijn bang voor de reacties van hun 'vrienden' wanneer zij iets zeggen over het pesten. Wanneer ze het opnemen voor het slachtoffer zijn ze bang om zelf ook het doelwit te worden van pesterijen. De kinderen uit de groep pesten in zulke gevallen mee of doen of ze het niet zien. Door niets tegen de pestkop te zeggen, maken ze hiermee onbewust duidelijk dat ze het gedrag toestaan. Vooral oudere kinderen van boven de negen jaar zijn bang van wat men over ze zal denken. **Alle kinderen moeten het gevoel hebben dat zij actie moeten ondernemen tegen het pesten. Kinderen die getuige zijn van pesten hebben de verantwoordelijkheid om te reageren.** Sommige kinderen willen niet betrokken worden bij het pesten, sommigen spannen samen met de pester en hebben een hekel aan het slachtoffer en anderen vinden het erg wat er gebeurt, maar zijn bang om iets tegen het pesten te doen. Weer anderen zijn blij dat zij het niet zijn en denken alleen aan hun eigen hachje.

Kanjerformulier

(in te vullen door leerling, samen met leerkracht/IB-er/directie)

Naam: _____ Groep: _____ Datum: _____

01. Wat is er gebeurd?

02. Welke pet had jij op?

03. Wat dacht je daarbij toen het gebeurde?

04. Wat voelde je toen het gebeurde?

05. Hoe had je het opgelost als je een witte pet op had gehad?

06. Hoe ga jij nu verder?

Datum: _____

Handtekening ouder(s)/verzorger(s):

Handtekening leerkracht/IB-er/directie:

Protocol schorsing en verwijdering Unicoz, september 2011

Inleiding

Op een basisschool kunnen zich met een leerling en of een ouder problemen voordoen die er toe kunnen leiden dat besloten wordt een leerling te schorsen of te verwijderen. Het nemen van deze maatregelen valt onder de verantwoordelijkheid van het bestuur. Een dergelijk besluit moet met zorgvuldigheid en terughoudendheid tot stand komen. In aanvulling op de geldende regeling van de artikelen 40 en 63 van de Wet op het Primair Onderwijs (WPO) wordt in dit protocol de procedure beschreven welke Unicoz in het geval van schorsing en verwijdering zal volgen.

Medewerkers kunnen, indien nodig, pedagogische maatregelen treffen. Één van de pedagogische maatregelen die ingezet kan worden is de time-out. In geval van een time-out wordt de leerling voor de rest van de dag de toegang tot de les c.q. lokaal ontzegd. Ouders worden direct telefonisch op de hoogte gebracht. Indien de ouders niet bereikt kunnen worden, zal gebruik gemaakt worden van het opgegeven noodadres.

Definities

College van Bestuur: bevoegd gezag van Unicoz

Algemene directie: algemene directie van Unicoz

Directeur: directeur van de school waar de leerling naar school gaat of diens plaatsvervanger

Verslag: een korte weergave van hetgeen besproken is onder vermelding van de gemaakte afspraken.

Wanneer

De directeur kan, indien hij dat noodzakelijk acht, na een zorgvuldige belangenafweging besluiten een leerling te schorsen of te verwijderen.

In de regel zal de volgende opbouw plaatsvinden:

1. een gesprek tussen ouders en directeur;
2. een schriftelijke waarschuwing;
3. een schorsing;
4. een verwijdering.

Er kan zich echter de situatie voordoen dat van deze volgorde zal worden afgeweken.

Checklist time-out, schorsing en verwijdering Unicoz, september 2011

Op een basisschool kunnen zich met een leerling en of een ouder problemen voordoen die er toe kunnen leiden dat besloten wordt een leerling te schorsen of te verwijderen. Het nemen van deze maatregelen valt onder de verantwoordelijkheid van het bestuur.

Medewerkers kunnen, indien nodig, pedagogische maatregelen treffen. Één van de pedagogische maatregelen die ingezet kan worden is de time-out. In geval van een time-out wordt de leerling voor de rest van de dag de toegang tot de les c.q. lokaal ontzegd. Ouders worden direct telefonisch op de hoogte gebracht. Indien de ouders niet bereikt kunnen worden, zal gebruik gemaakt worden van het opgegeven noodadres. Het verschil tussen time-out en een schorsing is het volgende. Een time-out wordt gedurende een schooldag opgelegd en geldt voor de rest van die dag, oftewel een gedeelte. Een schorsing wordt voor een volgende schooldag opgelegd en geldt voor een hele dag.

Een besluit tot het opleggen van een ordemaatregel dient met de uiterste zorgvuldigheid en terughoudendheid tot stand te komen. Er dient een belangenafweging plaats te vinden met aan de ene kant de belangen van de betrokken leerling en zijn ouders en aan de andere kant de belangen van de stichting, de school, de leerkrachten, de andere leerlingen en dergelijke. De belangenafweging dient goed gemotiveerd te worden.

Meegewogen kunnen bijvoorbeeld worden het niet doordrongen raken van de ernst van de situatie, de ernst van het verwijt, de mate van verwijtbaarheid, geen spijt, kans op herhaling en risico op navolging.

De gekozen ordemaatregel dient in verhouding te staan met het incident en de omstandigheden van het geval. Daarnaast dient gekozen te worden voor de minst zware maatregel waarmee het gewenste doel kan worden bereikt.

Het is noodzakelijk een dossier bij te houden waarin opgenomen is welke problemen zijn opgetreden, wat de school eraan gedaan heeft om de problemen op te lossen en op welke wijze getracht is een schorsing of verwijdering te voorkomen, maar waarin ook een goede verslaglegging van gevoerde gesprekken is

opgenomen, bij voorkeur voorzien van een handtekening van de ouders. Bij betwisting door de ouders kan het raadzaam zijn om een onafhankelijke deskundige te betrekken bij de oordeelsvorming. Dit alles met het oog op mogelijke juridische procedures bij bijvoorbeeld de klachtencommissie of de rechter.

In de regel zal de volgende opbouw plaatsvinden, indien zich problemen voordoen:

1. een gesprek tussen ouders en directeur;
2. een schriftelijke waarschuwing;
3. een schorsing, al dan niet verlengd;
4. een verwijdering.

Er kan zich echter de situatie voordoen dat van deze volgorde zal worden afgeweken. Het is ook mogelijk dat een bepaalde maatregel meerdere malen zal worden toegepast. Het is verstandig dit met het oog op een zorgvuldige besluitvorming en mogelijke procedures te motiveren in het besluit.

In aanvulling op het beleidsdocument schorsing en verwijdering volgt hieronder een checklist. De vetgedrukte regels komen terug in het protocol dat aan de ouders bekend gemaakt is.

Time-out

De leerkracht hoort de leerling.

De leerkracht geeft een time-out, d.w.z. een verblijf buiten de les.

De leerkracht brengt de ouders spoedig op de hoogte van het incident en de time-out.

De leerling wordt de toegang tot de les c.q. lokaal ontzegd.

In overleg met de ouders wordt de leerling opgehaald.

Indien de ouders niet bereikt kunnen worden, dan zal gebruik gemaakt worden van het opgegeven noodadres.

In het uiterste geval zal de leerling binnen de school worden opgevangen.

De time-out duurt korter dan één dag.

Het incident en de time-out worden spoedig per brief aan de ouders bevestigd. De brief wordt in het leerlingendossier bewaard.

Indien van toepassing zal een waarschuwing gegeven worden dat een volgende keer een schorsing en of verwijdering kan volgen.

De leerkracht dient maatregelen te treffen om te voorkomen dat de leerling een onderwijsachterstand oploopt, bijvoorbeeld door het meegeven van huiswerk of het bieden van de gelegenheid om toetsen te maken.

De time-out wordt schriftelijk gemeld aan de directeur en de algemene directie.

De leerkracht zal de ouders uitnodigen voor een gesprek naar aanleiding van de time-out.

De time-out en het incident worden gedocumenteerd in het leerlingendossier.

Schorsing

Direct na het incident

De directeur hoort de betrokken medewerker en de leerling.

De directeur brengt de ouders zo snel mogelijk op de hoogte van het incident en het voornemen tot schorsing, tenzij redelijke gronden zich daartegen verzetten.

Horen

De directeur zal, voor zover mogelijk, voorafgaand aan zijn besluitvorming de ouders en de groepsleerkracht in de gelegenheid stellen te worden gehoord. Indien niet mogelijk, dan zal de directeur vooraf instemming dienen te verkrijgen van de algemene directie.

Van het horen wordt een verslag opgesteld. De ouders wordt gevraagd het verslag voor gezien te ondertekenen.

Het verslag wordt aan de ouders verzonden en in het leerlingendossier bewaard.

Indien de ouders het verslag niet voor gezien willen ondertekenen, dan wordt het verslag per aangetekende post aan hen verzonden.

Besluitvorming

De directeur dient vooraf instemming te hebben verkregen van de algemene directie alvorens te besluiten tot het opleggen van een schorsing.

De directeur neemt een schriftelijk gemotiveerd besluit aangaande de schorsing, onder vermelding van de volgende zaken.

- o Motivering = zorgvuldige afweging van alle belangen
- o Reactie op de zienswijze van de ouders
- o Benoemen maatregel
- o Indien van toepassing: motivering afwijking gangbare volgorde maatregelen
- o Ingangsdatum schorsing
- o Duur schorsing (minimaal 1 dag en maximaal 5 dagen)
- o Waarschuwing dat bij een volgend incident een verwijdering kan volgen
- o Rechtsmiddelenclausule: de mogelijkheid om binnen zes weken na datum besluit schriftelijk bezwaar aan te tekenen bij het bevoegd gezag onder vermelding van het adres en de wijze waarop.

Het besluit wordt aan de ouders toegezonden per aangetekende post dan wel uitgereikt tegen een ontvangstbewijs en in het leerlingendossier bewaard.

Indien een e-mailadres bekend is, zal het besluit tevens gemaild worden.

Na het besluit

Indien de leerling op de dag van de schorsing op school verschijnt en de ouders kunnen niet worden bereikt, dan zal gebruik gemaakt worden van het opgegeven noodadres.

In het uiterste geval zal de leerling binnen de school worden opgevangen.

De directeur dient maatregelen te treffen om te voorkomen dat de leerling een onderwijsachterstand oploopt, bijvoorbeeld door het meegeven van huiswerk of het bieden van de gelegenheid om toetsen te maken.

De schorsing wordt schriftelijk gemeld aan de algemene directie, de leerplichtambtenaar en de onderwijsinspectie.

De directeur zal de ouders uitnodigen voor een gesprek naar aanleiding van de getroffen maatregel.

Verlengde schorsing

☒ Indien de omstandigheden dat vereisen kan de directeur besluiten de opgelegde schorsing eenmalig te verlengen. Hij neemt daartoe een nieuw besluit conform de schorsingsprocedure.

Verwijdering

Direct na het incident

De directeur hoort de betrokken medewerker en de leerling.

De directeur brengt de ouders en de algemene directie zo snel mogelijk op de hoogte van het incident en het voornemen tot verwijdering, tenzij redelijke gronden zich daartegen verzetten.

Het nemen van een schorsingsbesluit conform de hierboven genoemde punten met dien verstande dat geen maximale schorsingsduur van toepassing is.

Horen

De directeur zal voorafgaand aan zijn besluitvorming de ouders en de groepsleerkracht in de gelegenheid stellen te worden gehoord.

Van het horen wordt een verslag opgesteld. De ouders wordt gevraagd het verslag voor gezien te ondertekenen.

Het verslag wordt aan de ouders verzonden en in het leerlingendossier bewaard.

Indien de ouders het verslag niet voor gezien willen ondertekenen, dan wordt het verslag per aangetekende post verzonden.

Besluitvorming

De directeur dient vooraf instemming te hebben verkregen van de algemene directie alvorens te besluiten tot het opleggen van een verwijdering.

De directeur neemt een schriftelijk gemotiveerd besluit aangaande de verwijdering, onder vermelding van de volgende zaken.

o Motivering = zorgvuldige afweging van alle belangen

o Reactie op de zienswijze van de ouders

o Benoemen maatregel

o Indien van toepassing: motivering afwijking gangbare volgorde maatregelen

o De verwachte verwijderingsdatum (acht weken na besluit of zoveel eerder indien een andere school bereid is de leerling toe te laten)

o Rechtsmiddelenclausule: de mogelijkheid om binnen zes weken na datum besluit schriftelijk bezwaar aan te tekenen bij het bevoegd gezag onder vermelding van het adres en de wijze waarop.

Het besluit wordt aan de ouders toegezonden per aangetekende post **dan wel uitgereikt** tegen een ontvangstbewijs en in het leerlingendossier bewaard.

Indien een e-mailadres bekend is, zal het besluit tevens gemaïld worden.

Na het besluit

Het besluit tot verwijdering wordt terstond gemeld aan de leerplichtambtenaar.

Het besluit tot verwijdering wordt schriftelijk gemeld aan de algemene directie en de onderwijsinspectie.

Indien nog geen schorsing heeft plaatsgevonden, dan een schorsingsprocedure opstarten conform de hierboven genoemde punten met dien verstande dat geen maximale schorsingsduur van toepassing is.

Het bestuur dient zorg te dragen dat een andere school bereid is de leerling toe te laten. Dit kan ook een school voor speciaal onderwijs betreffen.

Indien een andere school bereid de leerling toe te laten dan wel indien gedurende acht weken aantoonbaar zonder succes gezocht is naar een andere school, dan kan de leerling definitief worden verwijderd.

De ouders worden hiervan schriftelijk op de hoogte gebracht.

Na definitieve verwijdering

De leerling wordt uitgeschreven.